

Hamarøy kommune
Oppeid
8294 HAMARØY

Deres ref.

Vår ref.: 24/1482-

Dato: 22. november 2024

Svar på søknad om omlegging av flyttlei i Drag sentrum, Hamarøy kommune

Landbruks- og matdepartementet har ved brev 5. juli 2024 fra Statsforvalteren i Nordland fått oversendt Hamarøy kommune sin søknad av 26. april 2024, samt tilleggsinformasjon i brev 21. mai 2024 om omlegging av flyttlei gjennom Drag sentrum.

Sakens bakgrunn

Hamarøy kommune kontaktet i mai 2023 Statsforvalteren i Nordland i forbindelse med et eldre regulert boligfelt gjennom Drag sentrum. I dette området har Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt en flyttlei. Flyttleien er tegnet inn på reindriftens arealbrukskart. Bakgrunnen for henvendelsen var at Hamarøy kommune ble oppmerksom på at en tidligere vedtatt reguleringsplan for et boligfelt ved Hamnhågen i Drag sentrum, fattet av daværende Tysfjord kommune, var i strid med reindriftsloven § 22 da boligfeltet vil stenge flyttleien til Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt. Dette ble kommunen oppmerksom på i forbindelse med søknad om byggetillatelse av ubebygde tomter.

Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt, Statsforvalteren i Nordland, kommunen og tiltakshavere for prosjekter som berører flyttleia gjennomførte en befaring i det aktuelle området den 14. juni 2023. I etterkant av befaringen har Hamarøy kommune utredet mulighetene for å etablere ei bru over Trong Sundet, hvor det i dag går en flyttlei. Denne flyttleien er ikke tilgjengelig hele året da den går over vann som fryser på vinteren. Kommunen har fremhevet at det var reinbeitedistriktet som under befaringen tok opp dette som en mulig løsning. Kommunen har avholdt flere statusmøter, og hatt et eget møte med reinbeitedistriktet før søknad om omlegging av flyttlei ble oversendt statsforvalteren.

Kommunens søknad om omlegging av flyttlei

I brev 26. april 2024 søkte Hamarøy kommune om omlegging av flyttlei. Kommunen søkte om adgang til å stenge flyttleien gjennom Drag sentrum, og gjøre flyttleien som går over Trong Sundet landfast med bru slik at den er tilgjengelig uavhengig av isforhold.

I sin søknad viser kommunen til utfordringer knyttet til dagens flyttlei gjennom Drag sentrum. De viser til at flyttleiens funksjon er svekket som følge av bebyggelse og fortetting i sentrumsområdet og at fergestrekningen mellom Drag og Kjøpsvik er foretrukket for tungtransport og farlig gods. Kommunen viser til at disse forhold gjør flyttleien «stadig ubrukelig», da reinen blir forstyrret av menneskelig bruk, tungtransport, industriens drift og bruk av området på Drag. Kommunen viser videre til vedtatt utvidelsen av industrivirksomhet og kommunens behov for å håndtere en forventet befolkningsøkning rundt Drag.

Kommunen viser til at bru over Trongsundet planlegges utformet etter innspill fra reinbeitedistriktet. Det planlegges å etablere ei buebru med minimum tre meter fri gangbredde.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren oversendte saken til Landbruks- og matdepartementet i brev 5. juli 2024. Statsforvalteren tilrår i sin oversendelse av søknaden at den innvilges.

Etter statsforvalterens syn er kravet om berettigede interesser etter reindriftsloven § 22 andre ledd oppfylt. Behovet for å utvikle samfunnet på Drag videre, sammenholdt med de utfordringene som allerede gjør det vanskelig å flytte rein gjennom Drag sentrum, taler etter statsforvalterens syn for at det kan være en god løsning for reindriften at flyttleien erstattes med helårs flyttlei over Trongsundet. Videre viser statsforvalteren til at bruas planlagte utforming virker å være hensiktsmessig med tanke på flytting av rein.

Statsforvalteren kommer i sitt oversendelsesbrev med flere anbefalinger til vilkår som etter statsforvalterens vurdering bør følge vedtaket.

Statsforvalterens registrerer at kommunen og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ikke har kommet til enighet om hvilke tiltak som er nødvendige i forbindelse med flytting over ny bru. Statsforvalteren mener at dette må avklares, og viser til at det kan stilles vilkår om at dette er avklart mellom partene før flyttleien anses omlagt. Statsforvalteren mener videre at det bør avtales at Hamarøy kommune er ansvarlig for alt fremtidig vedlikehold av brua, og at tilkomsten på begge sider sikres slik at det til enhver tid er mulig å flytte rein over brua.

Kommunen viser i søknaden til at reinbeitedistriktet har pekt på etablering av reingjerder og mulighet for midlertidige oppsamlingsplasser på begge sider av brua som et avbøtende tiltak. Statsforvalteren vurderer at det vil være tilstrekkelig å ha tilgjengelig gjerdemateriale til å sette opp midlertidige gjerder i forbindelse med flytting og oppsamling. Statsforvalteren mener at ansvarsforholdene mellom Hamarøy kommune og reinbeitedistriktet når det gjelder en løsning for midlertidige gjerder bør være avklart før flyttleien anses for omlagt.

Statsforvalteren viser til at det ved befaring ble observert at det var gode beiter med rike lavforekomster i umiddelbar nærhet til bebyggelsen vest for Drag sentrum. Dersom det ikke går flyttlei i Drag sentrum mener statsforvalteren at distriktets beiter nær Drag sentrum kan bli satt under press for økt utbygging. Kommunen signaliserer i søknaden at omleggingen vil

føre til flere utbygginger i området. Statsforvalteren påpeker at reindriftas interesser må bli ivaretatt i disse prosessene, da det er viktig å sikre beiteområder av høy verdi for reindrifta.

Departementets vurdering

Etter reindriftsloven § 22 nyter reindriftens flyttleier særlig sterkt juridisk vern. Reindriftsloven § 22 lyder:

«Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastningsplasser for transport av reinen.

Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter avgjørelse ved jordskifteretten. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnet.»

En flyttlei kan ikke stenges eller forstyrres slik at reinen ikke fritt og uhindret kan ferdes. Etter § 22 andre ledd kan imidlertid Landbruks- og matdepartementet, «når berettigede interesser gir grunn til det», samtykke til omlegging av flyttlei og åpning av nye flyttleier.

Landbruks- og matdepartementet finner at det foreligger «berettigede interesser» for å omlegge flyttleien i Drag sentrum, og viser til statsforvalterens redegjørelse. Departementet mener dette må skje på nærmere angitte vilkår, som departementet vil begrunne i det videre. Departementet vil påpeke at de vilkår som følger av departementets vedtak er minimumsvilkår, og kan suppleres med vilkår som kommunen og reinbeitedistriktet kommer frem til i fellesskap.

Departementet vil først vise til at kommunen og reinbeitedistriktet må fortsatt ha en dialog knyttet til omleggingen av flyttleien og etablering av brua over Trongsundet. Hamarøy kommune og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt må ha dialog om hvilke tiltak som er nødvendige i forbindelse med flytting over ny bru.

Statsforvalteren har i sin oversendelse av søknaden redegjort for behovet for midlertidige gjerder knyttet til omlegging av flyttlei. Departementet viser til at permanente gjerder ikke kan oppføres uten godkjenning av departementet, jf. reindriftsloven § 24 andre ledd. Midlertidige gjerder kan oppføres uten at det må omsøkes etter § 24 første ledd. Midlertidige gjerder må likevel ikke plasseres slik at de virker unødig skjemmende eller er til vesentlig skade eller ulempe for grunneieren eller for andre rettmessige interesser.

Departementet er enig i statsforvalterens vurdering, om at det kan være behov for midlertidige gjerder og anlegg i forbindelse med flytting over brua. Kommune må sammen med reinbeitedistriktet komme til enighet om et samarbeid knyttet til en løsning for midlertidige gjerder. Dette knytter seg til at kommunen skal dekke kostnaden til nødvendig

gjerdemateriell. Reinbeitedistriktet må på sin side fremlegge en plan for oppføring av nødvendige gjerder, og redegjøre for behovet for gjerdemateriell.

Videre skal kommunen sørge for nødvendig vedlikehold av brua.

Departementet vil påpeke at tilkomsten på begge sider av brua må holdes tilstrekkelig åpen slik at reinen kommer lett frem. De første årene kan det også være behov for ekstra personell knyttet til gjennomføring av flytting over brua. Departementet stiller derfor som vilkår for samtykke til omlegging at Hamarøy kommune skal yte bistand i forbindelse med bruk av ny flyttlei dersom Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ber om det. Dette vilkåret knytter seg til de tre første årene flyttleien benyttes.

Departementet mener at det er nødvendig at omleggingen av flyttlei evalueres når den har vært i bruk i noen år. En evaluering skal gjennomføres av Hamarøy kommune i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt. Dersom evalueringen viser behov for å justere iverksatte tiltak eller at det er behov for nye, må slike justeringer eller nye tiltak gjennomføres av Hamarøy kommune i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

Departementet vil påpeke at en flyttlei ikke kan anses som omlagt før ny flyttlei er på plass. Dette innebærer at eksisterende flyttlei gjennom Drag sentrum må holdes åpen frem til ny flyttlei er ferdig etablert.

Med de vilkår som stilles, vurderer Landbruks- og matdepartementet at det er lagt til rette for at flytteadgangen er sikret for Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

Departementets vedtak

Med hjemmel i lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift § 22 andre ledd, jf. FOR-2007-06-15-628, samtykker Landbruks- og matdepartementet i at Hamarøy kommune får omlegge flyttlei i Drag sentrum som skissert i tilråding gitt av Statsforvalteren i Nordland.

Samtykket gis på følgende vilkår:

1. Hamarøy kommune og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt skal ha dialog og samarbeid frem mot og under bygging av ny bru over Trongsundet.
2. Hamarøy kommune og Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt skal ha dialog om nødvendige tiltak i forbindelse med bruk av den nye flyttleien.
3. Dersom Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ber om det skal Hamarøy kommune bistå reinbeitedistriktet med gjerdemateriell knyttet til oppføring av midlertidige gjerder som er nødvendige i forbindelse med bruk av flyttleien.
4. Dersom Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt ber om det skal Hamarøy kommune de tre første årene yte bistand i forbindelse med bruk av flyttleien.
5. Hamarøy kommune skal sørge for nødvendig vedlikehold av bru over Trongsundet.
6. Hamarøy kommune skal evaluere omleggingen av flyttleien i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt etter fem år etter at flyttleien er omlagt. Dersom evalueringen viser behov for å justere tiltak eller iverksette nye, må slike justeringer eller nye tiltak

gjennomføres av Hamarøy kommune i samarbeid med Stájggo-Hábmer reinbeitedistrikt.

Klageadgang

Dette vedtak eller de vilkår som her stilles, kan av partene eller andre med rettslig klageinteresse påklages i samsvar med forvaltningsloven kap. VI. Begrunnet klage eller merknader til saksbehandlingen sendes i så fall Landbruks- og matdepartementet innen tre uker etter at melding om dette vedtak kom fram, eller vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til det.

Med hilsen

Morten Floor (e.f.)
avdelingsdirektør

Oda Skarstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Statsforvalteren i Nordland